

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. VII. De mixtione Elementorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

SECTIO VII.

De mixtione Elementorum.

143 **MIXTIO** in communi est duarum rerum inter se contiguatio, ita ut vna quasi permeet alteram. Sic aqua vinum dicitur misceri, sic *causa* arenam. Philosophicè autem, & ad rem nostram, aliquid amplius mixtio significat, scilicet partium vnionem, ita ut non solum quasi permeentur localiter, sed etiam vniantur.

In hoc autem sensu Primò potest quæri, an duæ res diuersæ specie, v. g. vinum & aqua, misceantur. Respondeo cum communi, probabilius esse non misceri, quia res specie diuersæ non continuantur inter se de facto, ut supra diximus, etiam si fortè diuinitus id non repugnet; propter eam solet communiter mixtio definiti, *Est miscibilium alteratorum vnio*. nam antequam duo illa corpora inter se vniantur, si sunt diuersæ speciei, debent alterari, eò quòd ut minimùm vnum in alterum, aut ambo in aliam tertiam speciem transeant.

144 Aduerte, positam definitionem non esse omnino bonam, propter verbum illud *miscibilium*, quod in eà repetitur. Ut enim sæpè dixi, non debet vnquam per definitum tradi definitio: quæritur enim, quæ sit mixtio, & quid sit misceri, &c. responderetur autem, *est mixtorum vnio*; vbi rursus manet dubium, quid sit illud *mixtorum* vel *miscibilium*, & debet secunda tradi definitio. Melius ergo dicitur, *mixtio est duorum corporum alteratorum vnio*.

Secundò quæres, an quando duæ aquæ inter se coniunguntur & vniantur, verè misceantur. Respondeo, quæstionem esse de nomine. Si rigorem nominis spectemus, misceantur; si verò ad acceptionem Philosophicam attendamus, non misceantur: quia mixtio significat corporum alteratorum vnionem. vnde addo, iuxta hanc definitionem nec fieri propriè mixtionem; quando vnium corpus aliud sibi vnit illud in se conuertendo, v. g. quando ignis stupam sibi aggregat, nam tunc non alteratur ignis, sed stupa. Est ergo propria mixtio, quando illa duo corpora in vniam tertiam transeunt speciem, & sic vniantur. Hinc fit, in accidentibus non habere locum hanc mixtionem, quia accidentia non transeunt in tertiam speciem, sed pereunt, & loco illorum alia succedunt; corpora autem ratione materiæ communis & perseverantis sub vtraque formâ, verè misceantur.

His positis, circa mixtionem in communi Primò dubitari potest, an elementa formaliter misceantur. Difficultas triplicem habere potest sensum. Primus est, an ipsa elementa, retentis suis formis substantialibus, misceantur localiter. Cui respondeo, ignem non posse cum aliis misceri, quia cum aqua non cohæret, statim enim extinguitur; cetera tria posse. Ita fit sæpè in luto, vbi aqua & terra manifestè misceantur, aër autem etiam multus manet in poris. Secundus sensus sit, ita ut etiam tunc vniantur physicè ea elementa. In hoc sensu ex dictis paulò antè constat, non posse misceri, quia res diuersæ speciei non vniantur. Tertius sensus est, an in ipsis mixtis formaliter manent elementa in homine, v. g. ignis, ter-

ra, aqua. De hac quæstione latè egi *Disputat. II. Phyl.* à num. 1. vbi negatiuam partem ostendi.

Dicendum ergo est, elementa misceri Primò, quatenus dum duo aut tria vel omnia simul inter se congregiuntur, resultat in materiâ omnium vna alia forma, ratione cuius omnis illa materia elementorum vnitur. Secundò misceri etiam virtualiter, quatenus qualitates elementorum manent in mixtis aliquando eadem numero; quia, ut aliunde suppono, non fit in corruptionibus resolutio vsque ad materiâ primam; aliquando verò solum eadè in specie frigus, calor; idem est de humore & siccitate, si sint distinctæ qualitates.

Secundò dubitari potest, quod sit corporum mixtorum temperamentum. Respondeo, omnino esse certum, quoad primas qualitates non esse aliam tertiam qualitatem resultantem v. g. ex frigore & calore, sed ipsam frigus & calorem in gradibus à mixto requisitis. Sine necessitate enim alia fingeretur qualitas distincta: & propter eam tactus ipse videtur ostendere, eiusdem esse speciei calorem v. g. terræ ut supra diximus, neque tactu cognoscitur in manu alia qualitas à frigore & calore distincta, in quâ consistat temperamentum caloris animalis. Tandem, quia si esset qualitas indiuisibilis distincta ad quamcumq; minimam mutationem, totum temperamentum deberet destrui, & noua qualitas produci.

Dixi, quoad primas qualitates: nam de his in præfenti vt propriis elementorum loquimur, quas autem qualitates alias homo vel equus vel planta habeat pro temperamento, & an sint indiuisibiles vel non, non est huius loci.

Hoc mixtorum temperamentum aliud est ad pondus, quando scilicet omnes quatuor qualitates sunt in aequali gradu, vt si omnes essent vt quatuor: aliud ad iustitiam, quod licet non componatur ex aequalibus gradibus quatuor qualitatum, est tamen conforme exigentiæ mixti; sicut temperamentum hominis licet constet intensiori calore & siccitate, quàm humore & frigore, est tamen ad iustitiam, quia ita exigitur ab homine. Temperamentum ad iustitiam potest etiam aliquando esse ad pondus: si enim aliqua forma daretur (& fortè plures dantur tales) non exigens plus frigoris quàm caloris, nec plus humoris quàm siccitatis, & è contrario, sanè illud temperamentum & esset ad pondus, propter aequales gradus omnium qualitatum; & esset ad iustitiam, quia ita exigitur ab illo mixto. Potest ergo aliquando temperamentum ad iustitiam esse etiam ad pondus: potest item temperamentum ad pondus esse per accidens contra iustitiam, vt esset, si in animali omnes qualitates in aequali gradu darentur; sicut etiam in moralibus esset contra iustitiam, aequaliter diuidere spolia inter Ducem & tibi cines.

Temperamentum præcisè ad iustitiam potest esse simplex, quando vna sola qualitas excedit contrariam, alia verò duæ sunt in aequali gradu: potest etiam esse compositum, quando omnes quatuor qualitates sunt inæquales, vt temperamentum animalis, in quo calor & siccitas excedunt humorem & frigus. Videantur hac de re *Contribentes lib. 2. à cap. 4.* vbi hanc totam materiam concinnè & eleganter pertractant. Hac nobis sufficiant pro libris de Generatione.